မြန်မာနိုင်ငံလူ့အခွင့်အရေးအခြေအနေ အစီရင်ခံစာ

၂၀၁၃ ခုနှစ် ဇူလိုင် – ဒီဇင်ဘာ

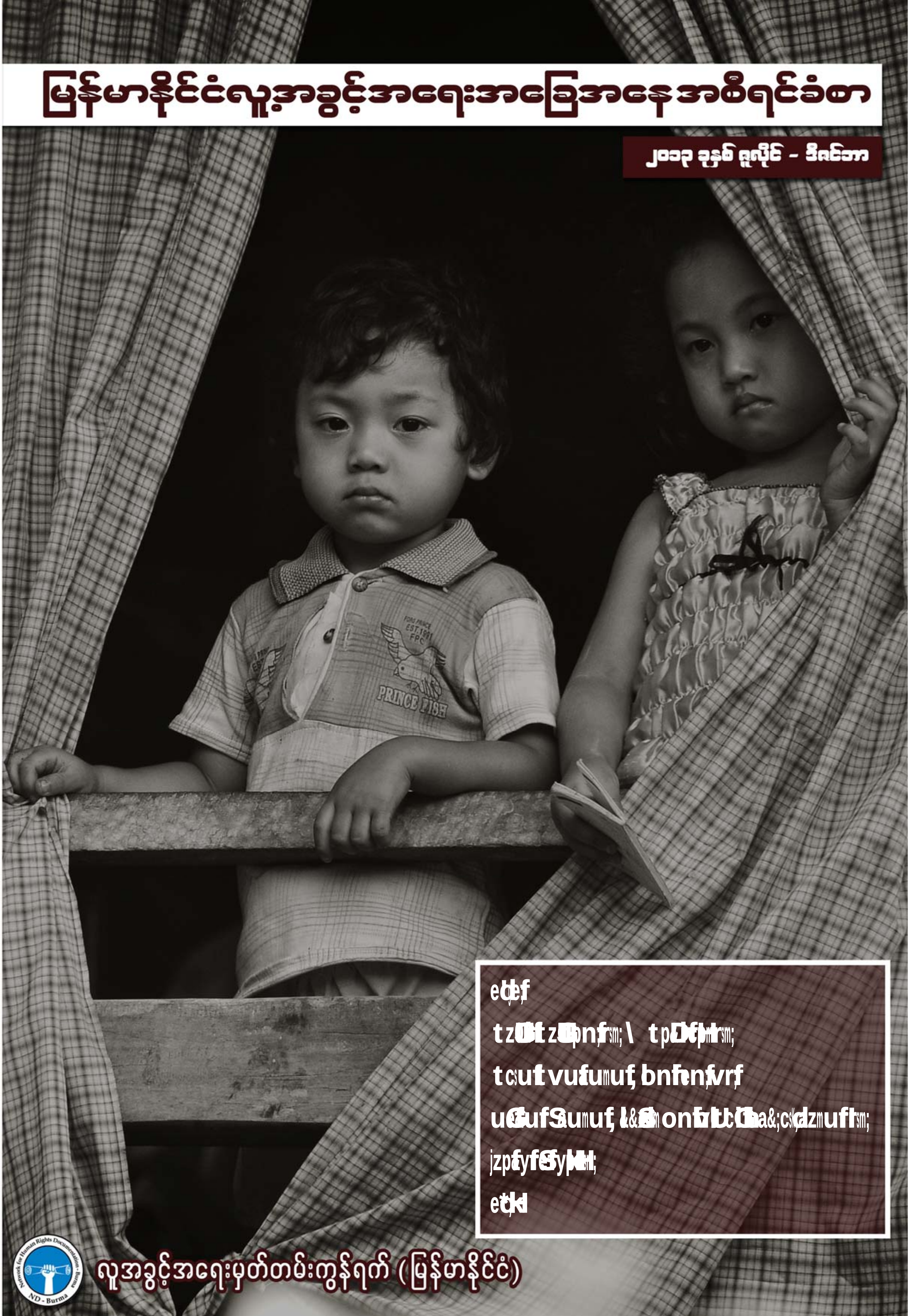

eÜgef

tzÜUf tzGJtpnf;rsm; \ tpD&ifcHpmrsm;

tcsuftvufuGufuGuf; bnf;enf;vrf;

uGifuGSufumuf, a&S;onfrSwfwrf;tcsuf&Sdaom tqifhjrifhrsm;

jzpfpOfrSwfwrf;

e*dk;

လူ့အခွင့်အရေးမှတ်တမ်းကွန်ရက် (မြန်မာနိုင်ငံ)

ဓာတ်ပုံ HURFOM

ကျေးဇူးတင်မှတ်တမ်း

လုံခြုံရေးအန္တရာယ် ရှိသည့်တိုင် အမှန်တရားကို ရဲဝံ့စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုပေးခဲ့သူများနှင့်
ကွန်ရက်အဖွဲ့ ဝင် အဖွဲ့အစည်းများမှ စွန့်စွန့်စားစား အချက်အလက်ကောက်ယူပေးခဲ့သော
ကွင်းဆင်းသတင်း ကောက်ယူသူအားလုံးအား ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။
အစီရင်ခံစာအား တည်းဖြတ်ပေးသော နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများ ကူညီစောင့်ရှောက်ရေးအသင်း
မှ စေတနာ့ဝန်ထမ်းများအား အထူးကျေးဇူးတင်အပ်ပါသည်။
အစီရင်ခံစာဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် အထောက်အပံ့ပေးခဲ့သည့် Oak Foundation နှင့်
Open Society Foundation ကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ရှိပါကြောင်း။

Photo by PWO

edkef

လူ့အခွင့်အရေးကွန်ရက်(မြန်မာနိုင်ငံ)သည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို မှတ်တမ်းတင်နေသည့် အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည်နှင့်အညီ မြန်မာနိုင်ငံတနံအလျားတွင် ဖြစ်ပေါ်နေသည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို လက်လှမ်းမီသမျှ အစဉ်တစိုက် လေ့လာစောင့်ကြည့်နေပါသည်။

ယခုထုတ်ပြန်လိုက်သည့် အစီရင်ခံစာသည် ၂၀၁၃ ခုနှစ် ဒုတိယနှစ်ဝက်ဖြစ်သည့် ဇူလိုင်လမှ ဒီဇင်ဘာလအတွင်း ကွန်ရက်မှ အထောက်အထားခိုင်လုံစွာ မှတ်တမ်းတင်ထားသည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှု ၁၀၆ ခုကို ထုတ်နှုတ်အစီရင်ခံ တင်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။

အဆိုပါ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများတွင် မြေယာသိမ်းဆည်းမှုက အများဆုံးဖြစ်ပြီး ညှဉ်းပန်းနှိပ် စက်မှု၊ မတရားဖမ်းဆီးမှု၊ မတရားသဖြင့် အခွန်ကောက်ခံမှု၊ တရားလက်လွတ်သတ်ဖြတ်မှု၊ အတင်းအဓမ္မခိုင်းစေမှု၊ လူကုန်ကူးမှု၊ အတင်းအဓမ္မရွှေ့ပြောင်းမှု၊ အဓမ္မပြုကျင့်မှု စသည်တို့ကို တွေ့ရှိရသည်။

သမ္မတ ဦးသိန်းစိန်၏ ဥရောပခရီးစဉ်နှင့် ပြည်သူများသို့ ရေဒီယိုမှ ပြောကြားသည့် မိန့်ခွန်းများတွင် လည်း ၂၀၁၃ ခုနှစ်အကုန်တွင် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားမရှိစေရန် ကြိုးစားမည်ဟု ကတိကဝတ် များပေးခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ၂၀၁၃ခုနှစ်အကုန်တွင် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား ၃၃ ဦး ကျန်နေသေး သည်ဟု လက်ကျန်နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား စိစစ်ရေးကော်မတီမှ ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

ခွင့်ပြုချက်မရဘဲ ဆန္ဒထုတ်ဖော်ခြင်း၊ ပုဒ်မ ၁၈၊ ၅၀၅ (ခ) စသည့် ပုဒ်မများနှင့် တရားစွဲဆိုထားသည့် လူ့အခွင့်အရေးလှုပ်ရှားသူများကို ပြန်လွှတ်ပေးခဲ့သော်လည်း အဆိုပါ ပုဒ်မများအပါအဝင် နိုင်ငံသား တဦးချင်း၏ ရပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများကို ခြိမ်းခြောက်ဟန့်တားသည့် အမိန့်များမှာ ဆက်လက်ရှိနေ ဆဲ ဖြစ်သည့်အတွက် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ၊ လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်သူများသည် အချိန်မရွေး ထပ်မံအဖမ်းခံနိုင်သည့် စိုးရိမ်ဖွယ် အခြေအနေနှင့် ဆက်လက်ရင် ဆိုင်နေရဆဲဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မတရားသည့် ဥပဒေ၊ ပုဒ်မများ ပြင်ဆင်၊ ဖျက်သိမ်းရန်အတွက် ဆန္ဒထုတ်ဖော်သည့်ပွဲများ လည်း အရှိန်မြင့်လာသည်ကို တွေ့ရသည်။

လက်ရှိအစိုးရအနေဖြင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပြီး တနိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာအရ အပစ်ရပ်စဲရေး အတွက် ကြိုးစားဆောင်ရွက်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် သမိုင်းဝင် လက်နက်ကိုင်တိုင်းရင်းသားများညီလာခံကို ကချင်ပြည်နယ်၊ လိုင်ဇာ တွင် ၂၀၁၃ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလအတွင်း ကျင်းပနိုင်ခဲ့သည်။ အလားတူပင် မြစ်ကြီးနားမြို့တွင်လည်း အစိုးရတာဝန်ရှိသူများနှင့် တိုင်းရင်းသားများကိုယ်စားလှယ်များ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခဲ့ကြသော်လည်း တိကျသည့် အဖြေထွက်ပေါ်လာခြင်း မရှိခဲ့ပေ။

လက်နက်ကိုင်တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့များမှလည်း ကရင်ပြည်နယ်ရှိ လောခီးလာတွင် ဒုတိယအကြိမ် လက်နက်ကိုင်တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်များညီလာခံကို ဇန်နဝါရီလ ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် ထပ်မံပြုလုပ်ခဲ့သည်။ အစိုးရအနေဖြင့် လက်နက်ကိုင်တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲ ရေးကိစ္စများ ကြိုးပမ်းနေသော်လည်း စစ်မှန်သည့် နိုင်ငံရေး ရလဒ်များ မရရှိသေးပေ။ တိုင်းရင်းသား ဒေသများသို့ ထိုးစစ်ဆင်တိုက်ခိုက်မှုများရှိနေပြီး ကချင်ပြည်နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ် မြောက်ပိုင်းရှိ ပလောင် ဒေသများတွင် တိုက်ပွဲများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် တိုက်ပွဲများကြောင့် တိမ်းရှောင်နေရသည့် ဒုက္ခသည် တသိန်းကျော်ခန့်မှာ ကချင်ပြည်နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်တွင် ပြည်တွင်းလှည့်လည် အခြေချနေထိုင်သူများအဖြစ် ရှိနေခြင်းဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် သမ္မတဦးသိန်းစိန်အစိုးရတက်လာပြီးနောက်ပိုင်း လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ လျော့နည်းကျဆင်း သွားရမည့်အစား ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသည်ကို တွေ့ရသည်။

အဆိုပါအချက်ကို ခိုင်မာစေသည့် သာဓက အနေဖြင့် ၂၀၁၃ ခုနှစ်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံမှ တရုတ်နိုင်ငံဘက်သို့ လူကုန်ကူးမှု ၁၀၂ မှုရှိကြောင်း လူကုန်ကူးမှုတားဆီးနှိမ်နင်းရေး ရဲတပ်ဖွဲ့မှ တာဝန်ရှိသူများမှ ထုတ်ဖော်ပြောဆို ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အမျိုးသမီးများမှာ လူကုန်ကူးခံရမှုအများဆုံးဖြစ်ပြီး ယောက်ျားလေးများထက် အရေအတွက် များပြားသည်ဟု သိရသည်။ တရုတ်နိုင်ငံသို့ ပို့ဆောင်ပြီး အတင်းအဓမ္မထိမ်းမြားစေခိုင်းခံရမှု ၅၅ မှုနှင့် ပြည့်တန်ဆာအဖြစ် အတင်းအဓမ္မ သွပ်သွင်းခံရမှု ၂၄ မှုရှိကြောင်းတွေ့ရသည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်အတွင်း မြန်မာတနိုင်ငံလုံးတွင် လူကုန်ကူးမှုစုစုပေါင်း ၆၄၄ မှုရှိပြီး အမျိုးသား ၂၆၀ ဦးနှင့် အမျိုးသမီး ၃၈၃ ဦး ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် တရုတ်နိုင်ငံသို့ လူကုန်ကူးခံရခြင်းဖြစ်သည်။[1]

နှစ်ပေါင်း ၃၀ ကျော် ကောက်ယူမှုမပြုနိုင်ခဲ့သည့် သန်းကောင်စာရင်းကောက်ယူမှု လုပ်ငန်းများကို အစိုးရအနေဖြင့် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ သို့သော်လည်း သန်းကောင်စာရင်းကောက်ယူရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် နည်းလမ်းများ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသည် ရှုပ်ထွေးမှုများဖြစ်ပေါ်စေပြီး တိုင်းရင်းသားများမှ ကျေနပ်မှုမရှိသည်ကိုလည်း တွေ့မြင်နေရသည်။ ဥပမာအနေဖြင့် လူမျိုး၊ လူမျိုးစုဆိုင်ရာ သတ်မှတ်ချက် ကုဒ်နံပါတ်တွင်ပင် ရှုပ်ထွေးမှုရှိနေပြီး တချို့တိုင်းရင်းသားများအတွက် တိကျသည့် သတ်မှတ်ချက်များ ရှိမနေခြင်းပင်ဖြစ်

[1] http://www.mmfreedom-daily.com/?p=15979

သည်။ အထူးသဖြင့် ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲအတွက် သန်းကောင်စာရင်းကောက်ယူမည့် လုပ်ငန်းတွင် အချက်အလက်ဆိုင်ရာကွင်းဆင်းကောက်ခံမည့် အစီအစဉ်၊ လူ့အရင်းအမြစ်ကိစ္စနှင့် ဒေတာထည့်သွင်းခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများမှာ ရှုပ်ထွေးမှုအရှိဆုံးပင်ဖြစ်သည်။

သမ္မတဦးသိန်းစိန် အစိုးရ တက်လာပြီးနောက် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများလွှတ်ပေးခြင်း၊ သတင်းလွတ်လပ်ခွင့် အထိုက်အလျောက်ရရှိလာခြင်း၊ ပြည်ပရောက် အတိုက်အခံအဖွဲ့များကို ပြည်တော်ပြန်ခွင့်ပြုခြင်းနှင့် မြန်မာ့လူ့အခွင့်အရေး ကော်မရှင်အဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခြင်းစသည့် သိသာထင်ရှားသည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု များကို လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။

မြန်မာ့လူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အရ တာဝန်ခံမှု၊ တာဝန်ယူမှုကို မြှင့်တင်ရန်နှင့် အတိတ်နှင့် လက်ရှိကာလတွင် ဖြစ်ပွားနေသည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှု ဖော်ထုတ်ရန်ဖြစ်သည်။ မြန်မာ့လူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်သို့ ၂၀၁၃ ခုနှစ်အတွင်း တိုင်ကြားလာသည့် နှစ်ချုပ်စာရင်းများကို နိုင်ငံတော်သမ္မတနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်သို့ တင်ပြသွားမည်ဟု ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင် ဒေါ်စန်းစန်း က မကြာသေးမီက ပြောကြားခဲ့သည်။ ကော်မရှင်သို့ တိုင်ကြားမှု ၃၇၆ မှုရှိပြီး၊ ၂၇၆ မှုမှာ ပြည့်စုံမှုမရှိ၍ တိုင်ကြားသူများထံပြန်ပို့ခဲ့ကြောင်း၊ ၆၁၄ မှုကို မှတ်တမ်းအဖြစ်ထားရှိပြီး အစည်းအဝေးထိုင်ရန် အမှု ၂၀၀ ကျော်ရှိ ကြောင်းသိရသည်။

ကလေးစစ်သားပပျောက်ရေး သဘောတူညီချက်ကို ကုလသမဂ္ဂနဲ့ မြန်မာအစိုးရအကြား လက်မှတ်ထိုးခဲ့ပြီး နောက် ၁၈ လအတွင်း ကလေးစစ်သား စုစုပေါင်း ၂၇၂ ဦး ကင်းလွတ်ခွင့် ရခဲ့သည်။ အဆိုပါ ကလေးစစ်သား များထဲမှ ၉၆ ဦးကို ၎င်းတို့၏ မိဘများထံ ဇန်နဝါရီ ၂၀၁၄ ခုနှစ်အတွင်း ပြန်လည်အပ်နှံခဲ့သည်။ 2

ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတချို့ရှိနေသော်လည်း လူ့အခွင့်ရေးလှုပ်ရှားသူများသည် သမိုင်းဖြစ်ရပ်မှန်များကို ဖေါ်ထုတ်ရန် ကြိုးစားနေသည်ကိုလည်း ယခုကာလတွင် တွေ့နေရသည်။ သာယာဝတီထောင် အလုပ်ကြမ်းဆန့်ကျင်ရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် အဖြစ်မှန်ဖေါ်ထုတ်ပွဲ၊ ၁၉၉၀ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် အစာငတ်ခံဆန္ဒပြခဲ့ကြသည့် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများကို ရက်ရက်စက်စက် ရိုက်နက် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုကို ထုတ်ဖေါ်သည့် အခမ်းအနား၊ စစ်ကြောရေးနှင့် အကျဉ်းထောင်တွင်း ကျဆုံး နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများကို ဂုဏ်ပြုထောက်ပံ့ပွဲပြုလုပ်သည့် အခမ်းအနားများတွင် သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူများမှ ဝန်ချတောင်းပန်ခြင်း၊ ပြန်လည်ထူထောင်မှုနှင့် ပြန်လည်ပေးဆပ်မှုများ တောင်းဆိုကြသည်ကိုတွေ့ရသည်။

အဆိုပါ လှုပ်ရှားမှုများမှာ အတိတ်နှင့်ပတ်သက်ပြီး အမှန်တရားနှင့် တရားမျှတမှု ရှာဖွေရန်နှင့် အမျိုး သားပြန်လည် ရင်ကြားစေ့မှုများ ရရှိလာစေရန် လမ်းကြောင်းမှန်ပေါ်သို့ စတင်ရောက်ရှိ လာခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကွန်ရက် (ND-Burma) အနေဖြင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို မှတ်တမ်းတင်၍ အစီရင်ခံစာများထုတ်ပြန်သည့် အမှန်တရားဖော်ထုတ်ခြင်း လုပ်ငန်းများကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရားမျှတမှု ပြန်လည်ရရှိစေရန်အတွက် ကြိုးပမ်းမည်ဖြစ်သည်။

ဒေသခံပလောင်တိုင်းရင်းသားများ စစ်ဒဏ်ကြောင့် ရွှေပြောင်းနေရပုံ။ ဓာတ်ပုံ PWO

[2] http://burmese.voanews.com/content/child-soldiers-/1832885.html

tzGJtzGJpnf;rsm;\ tpdk;&tzGJrsm;

နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများကူညီစောင့်ရှောက်ရေးအသင်း (မြန်မာနိုင်ငံ) (AAPP)

AAPP အနေဖြင့် "မြန်မာနိုင်ငံတွင် ငြိမ်းချမ်းစွာ စုဝေးဆန္ဒပြခြင်းနှင့် စီတန်းလှည့်လည်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၈ အား အသုံးချကာ၊ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ ဆက်လက်ကျူးလွန်နေခြင်း" ဆိုသည့် စာတန်းကို ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ အဆိုပါစာတန်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ငြိမ်းချမ်းစွာ ဆန္ဒပြခြင်းနှင့် စီတန်းလှည့်လည်ခြင်း ဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၈ အား အသုံးပြုပြီး၊ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများအား ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားမှုများအား ချုပ်ချယ်ကန့်သတ်မှုများအကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

ထို့အပြင် သမ္မတ၏ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ဖြင့် လွတ်မြောက်လာသည့် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား ၅၆ ဦးလွတ် မြောက်လာသည်ကို ကြိုဆိုသည့် ထုတ်ပြန်ချက် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ရှစ်လေးလုံးငွေရတုပွဲတွင်လည်း အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလနှင့် လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍဆိုသည့် စာတန်းကိုလည်း တင်ပြခဲ့သည်။ AAPP အနေဖြင့် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများနှင့် ပတ်သက်သည့် လစဉ်မှတ်တမ်းကိုလည်း ထုတ်ဝေလျှက်ရှိသည်။

ထုတ်ပြန်မှုများကို သိရှိလိုပါက www.aappb.org တွင် ကြည့်ရှုနိုင်သည်။

မွန်ပြည်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့ (HURFOM)

HURFOM မှ အောက်တိုဘာ ၉ ရက်၊ ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် "တရားမဲ့နယ်မြေ" အမည်ရှိ အစီရင်ခံစာကို ထုတ်ပြန်ခဲ့ သည်။ အစီရင်ခံစာတွင် စစ်တပ်၏ လယ်ယာမြေသိမ်းဆည်းခံရသည့် ရေးမြို့နယ်နှင့် လက်ရှိတွင်လည်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကြောင့် ဆက်လက်အသိမ်းခံနေရသည့် သံဖြူဇရပ်မြို့နယ်များရှိ လယ်သမားများအတွက် တရားမျှတမှုရှာဖွေရန်နှင့် ၎င်းတို့ ကြုံတွေနေရသည့် အခက်အခဲ၊ အတားအဆီးများကို ဖော်ထုတ်နိုင်ရန် ရည်ရွယ်ထုတ်ပြန်ခြင်းဖြစ်သည်။

အစီရင်ခံစာအား ဖတ်ရှုလိုပါက - http://www.rehmonnya.org/reports/DisputedTerritory.pdf

ကချင်အမျိုးသမီးအစည်းအရုံး (ထိုင်းနိုင်ငံ)

KWAT အနေဖြင့် အစိုးရစစ်တပ်က ၂၀၁၂ စက်တင်ဘာလမှ ၂၀၁၃ ဖေဖော်ဝါရီလအထိ အရပ် သားများအပေါ် ဦးတည်တိုက်ခိုက်၊ ကျူးလွန်မှုများအကြောင်း ကချင်တောင်တန်းများပေါ်မှ အစိုးရ၏ ကျူးလွန်မှုများ (State Terror in the Kachin Hills) အမည်ရှိ အစီရင်ခံစာ၊ ချောက်ကမ်းပါးစွန်းသို့ တွန်းပို့ခံရခြင်း (Pushed to the Brink) ဆိုသည့် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခ နှင့် ဆက်နွယ်သည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကလူကုန်ကူးမှု၊ အများအပြားဖြစ်ပေါ်စေရန် မည်ကဲ့သို့ တွန်းပို့နေသည်ကို ဖော်ပြထားသည့် အစီရင်ခံစာ တို့ကို ထုတ်ပြန်ခဲ့ သည်။

အစီရင်ခံစာအား ဖတ်ရှုလိုပါက-www.kachinwomen.com

ပလောင်အမျိုးသမီးအစည်းအရုံးနှင့် တအာင်းကျောင်းသားနှင့် လူငယ်အစည်းအရုံး

PWO နှင့် TSYO တို့ပူးတွဲပြီး ပလောင်ဒေသအတွင်း မြန်မာစစ်တပ်၏ ထိုးစစ်ကြောင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုအပါအဝင် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများနှင့် ပတ်သက်သည့် ကြေငြာချက်တစောင်အား ၂၀၁၃ ခုနှစ် မေလတွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ စစ်တပ်မှ ကျူးလွန်သည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအတွက် မြန်မာ့လူ့ အခွင့်အရေးကော်မရှင်အား လွတ်လပ်စွာ စုံစမ်းခွင့်ပြုရန်နှင့် တာဝန်ရှိသူများအား ဥပဒေအရ အရေးယူပေးရန်လည်း တောင်းဆိုထားသည်။ PWO အနေဖြင့် မူးယစ်ဆေးဝါးအကြောင်း သတိပြုမိစေရန်နှင့် ပညာပေးရေးအတွက် မှတ်တမ်းတခုနှင့် TSYO အနေဖြင့်လည်း ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့ ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းကြောင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအကြောင်း သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲတရပ် ရန်ကုန်တွင် ကျင်းပခဲ့သည်။

www.palaungwomen.com and www.palaungland.org

tcuftcufrsm;ESifh bmvkyfEdkifrnf

ကွင်းဆင်းသတင်းကောက်ယူသူများ၏အခြေအနေ

လူ့အခွင့်အရေးမှတ်တမ်းကွန်ရက် (မြန်မာနိုင်ငံ) ၏ ကွင်းဆင်းအချက်အလက်ကောက်ယူသူများသည် လူ့အခွင့်အရေးမှတ်တမ်းများ ကောက်ယူရာတွင် အသက်အန္တရာယ်နှင့်ရင်း၍ ဆောင်ရွက်ရသည်။ လူ့အခွင့်အရေး ဆောင်ရွက်သူများသည် အစိုးရ၏ အငြိုးထားမှုခံရ သည့်အပြင် မျက်ခြေမပြတ် စောင့်ကြည့်ခံရခြင်း၊ ခြိမ်းခြောက်ခံရခြင်း၊ ဖမ်းဆီးခံရခြင်းနှင့် ထောင်ချခံရခြင်းတို့ အမြဲတစေရင်ဆိုင်ရသည်။ လုံခြုံရေးအခြေ အနေကြောင့် လူ့အခွင့်အရေးမှတ်တမ်း ကောက်ယူခြင်းအား ပေါ်ပေါ်ထင်ထင် မလုပ်နိုင်ခြင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံတဝှမ်းလုံးတွင် ဖြစ်ပျက်နေသော လူ့အခွင့်အရေး အခြေအနေအားလုံးအား ထပ်ဟပ်နိုင်စေရေးအတွက် တပ်ပြနိုင်ခြင်းမရှိပေ။

အစိုးရသည် ဒေသခံပြည်သူလူထုအပေါ် အထူးသဖြင့်အလုမ်းကွာဝေးသော ဒေသများနှင့် ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားရာဒေသများ အတွင်း နေထိုင်သော ပြည်သူလူထုအပေါ် ပိုမိုဖိနှိပ်မှုများ ရှိသဖြင့်၊ လုံခြုံရေး အန္တရာယ်ပိုများသည်။ ထိုဒေသများအတွင်း အချက်အလက် ကောက်ယူနေကြသော ကွင်းဆင်းအ ချက်အလက် စုဆောင်းသူများသည်၊ သတင်းအချက် အလက်အား တဦးချင်းအဆက် အသွယ်များ အပေါ် အခြေခံ၍ကောက်ယူရသည်။ ကွန်ရက် ကွင်းဆင်းအချက်အလက် ကောက်ယူသူတိုင်းသည် နောက်ထပ် အဆက်အသွယ်ပိုရလာစေရန် ကြိုးပမ်းရသကဲ့သို့ ကျေးရွာခေါင်းဆောင်၊ အစိုးရဝန်ထမ်းများနှင့်လည်း တွေ့ဆုံးမေးမြန်း အချက်အ လက်ကောက်ယူသည်။

မှတ်တမ်းတင်ခြင်း - လူ့အခွင့်အရေးမှတ်တမ်းကွန်ရက် (ND-Burma) သည် နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်ရေးအန်ဂျီအိုများ၏ အကူအညီကိုရယူ၍ ယခု အစီရင်ခံစာပါ အချက်အလက်များ ကောက်ယူ ပေးသော အဖွဲ့ဝင်အဖွဲ့အစည်းများမှ ကွင်းဆင်း အချက်အလက်ကောက်ယူသူများကို သင်တန်း ပေးသည်။ ထို့နောက် အဆိုပါ ကွင်းဆင်းအချက်အလက် ကောက်ယူသူများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ၁၁ ခုအတွင်း၊ တွေ့ဆုံမေးမြန်း အချက်အလက်ကောက်ယူခြင်း နှင့် တခြား သတင်းအချက်အလက်များ ကောက်ကူ စုဆောင်းသည်။

ဖြစ်ရပ်တခုချင်းစီအား ရရှိသည့်အခွင့်အရေးနှင့် ပြင်ပအခြေအနေများအပေါ် မူတည်၍ ကောက်ယူရသည်။ ယခုအစီရင်ခံစာပါဖြစ်ရပ်များသည် အစီရင်ခံစာပြုစုသည့်ကာလအတွင်း ကျူးလွန်မှုခံခဲ့ရသူများမှ တိုက်ရိုက်ပြောဆိုချက်များ ဖြစ်သည်။ မျက်မြင်သက်သေများမှပြောသော အချက်အလက်များနှင့် လေ့လာသူများက အတည်ပြုပေးသော အချက်အလက်များအရ မြန်မာအစိုးရစစ်သားများ အများဆုံး ကျူးလွန်သော ချိုးဖောက်မှုများဖြစ်သည်။

အချက်အလက်စီမံခန့်ခွဲမှု - လူ့အခွင့်အရေးမှတ်တမ်းကွန်ရက် (ND-Burma) အဖွဲ့ဝင်အဖွဲ့အစည်းများမှ ကွင်းဆင်းအချက်အလက် ကောက်ယူစုဆောင်းသူများသည် ရရှိလာသည့် အချက် အလက်များကို သက်ဆိုင်ရာ မိခင်အဖွဲ့အစည်းထံသို့ ပေးပို့သည်။ ထို့နောက် သက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အ စည်းများမှ တာဝန်ရှိ ဝန်ထမ်းများက ကွန်ရက်ရှိ ဒေတာဘေ့စ်အတွင်း သတင်းအချက် အလက်များ ထည့်သွင်းသည်။ လူ့အခွင့်အရေးမှတ်တမ်းကွန်ရက် (ND-Burma)၏ အချက်အလက် စီမံခန့်ခွဲရေး အလုပ်အဖွဲ့က အချက်အလက်တခုချင်းစီအား ပြင်ဆင်စုစည်းပြီး ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လမှ ဒီဇင်ဘာလအတွင်း ဖြစ်ပွားခဲ့သော ချိုးဖောက်မှုများ အနက်မှ အစီရင်ခံစာတွင် အသုံးပြုရန် သင့်လျော်သည့် အဖြစ်အပျက်များကိုရွေးချယ်သည်။ ယခုအစီရင်ခံစာ ကာလမတိုင်ခင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော တခြားသတင်းအချက်အလက်များကို သမိုင်းမှတ်တမ်းအဖြစ် သိမ်းဆည်းထားမည် ဖြစ်ပြီး၊ ဒီမိုကရေစီ အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလအတွင်း တာဝန်ခံမှုကို ရှာဖွေရာတွင် အသုံးပြုမည်ဖြစ်သည်။

vlUtcGifha&;rSwfwrf;uGufSmuf; l&Snf vlUtcGifha&;csdK;azmufrIrsm;

၂၀၁၃ ခုနှစ် ဇူလိုင်လမှ ဒီဇင်ဘာလအထိ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှု ၁၀၆ ခုကို ND-Burma မှ မှတ် တမ်းတင်နိုင်ခဲ့ပြီး အများအပြားမှာ စစ်တပ်မှ ကျူးလွန်ခြင်းဖြစ်သည်။ ၆လတာကာလအတွင်း လူ့ အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ၁၁ ခုတွင် ND -Burma အနေဖြင့် မှတ်တမ်းတင် ကောက်ယူစုဆောင်းခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ယခုအစီရင်ခံစာအရ နေရာဒေသ တော်တော် များများတွင် ဖြစ်ပွားသည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုမှာ လယ်ယာမြေသိမ်းဆည်းခြင်းဖြစ်ပြီး အရေအတွက်အားဖြင့် ၃၅ ခုဖြင့် အများဆုံးတွေ့ရသည်။ ထို့အပြင် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှု ၂၀ မှု၊ အတင်းအဓမ္မ အခွန်အကြပ် ကောက်ခံခြင်း ၁၄ မှုနှင့် သတ်ဖြတ်မှု ၈ မှုကိုလည်း မှတ်တမ်းတင် တင်ပြထားပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများမှာ ND-Burma မှ မှတ်တမ်းတင်ထားသည့် အရေအတွက်ထက် များနိုင်ပါသည်။ သို့သော်လည်း ND-Burma အဖွဲ့ဝင် အဖွဲ့အစည်းများမှ ကွင်းဆင်းသတင်းကောက်ယူသူများ အနေဖြင့် သတင်းအချက်အလက်များ ကောက်ယူစုဆောင်းရာ တွင် လုံခြုံရေးအန္တရာယ် အထူးစိုးရိမ်ရသည့် အခြေအနေကို ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရပြီး သက်ဆိုင်ရာဒေသများအတွင်း ဖြစ်ပေါ်နေသည့် လူ့အခွင့် အရေးချိုးဖောက်မှုများ အားလုံးကို ကောက်ခံနိုင်သည့် အနေအထားမရှိပေ။ ထို့ကြောင့် အစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြထားသည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများမှာ ND-Burma ၏ ကွင်းဆင်းသတင်းကောက်ယူသူများ လက်လှမ်းမီသည့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ၁၁ ခုမှသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒုတိယအချက် အနေဖြင့် စစ်ပွဲများဖြစ် ဖြစ်ပေါ်နေခြင်းနှင့် စစ်ပွဲများနှင့် ဆက်စပ်သည့် ပြောင်းရွှေ့မှုများက လူ့အခွင့် အရေးချိုးဖောက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်နေသည့် ဒေသများသို့ ဝင်ရောက် သတင်းအချက်ရယူရေးအတွက် အနှောင့်အယှက် အတားအဆီးများ ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ထို့ကြောင့် ရလဒ်အနေဖြင့် ကချင်နှင့် ရှမ်း ပြည်နယ်အပါအဝင် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများဖြစ်ပွားနေသည့် ဒေသများအတွင်း အမှန်တကယ် ဖြစ်ပျက်နေ သည့် လူ့အခွင့်အရေးအခြေထက် နည်းပါးသည့် အနေအထားကိုသာ အစီရင်ခံနိုင်သည်။ နောက်ဆုံးအနေဖြင့် ပြစ်ဒဏ်ပေးခံရခြင်းမှ ကင်းလွတ်နေ သည့် အခြေအနေနှင့် လက်စားချေ လက်တုန့် ပြန်ခံရမည်ကို ကြောက်လန့်နေရခြင်းတို့ကြောင့်လည်း လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခံရသူ အများအပြားသည် အခွင့်အရေးရရှိသော်လည်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရန် ဝန်လေးနေတတ်ကြသည်။

ပြီးခဲ့သည့် ၆ လတာကာလဖြစ်သည့် ဇန်နဝါရီလမှ ဇွန်လ ၂၀၁၃ အတွင်း လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှု ၁၄၇ ခုကို ND-Burma မှ မှတ်တမ်းတင် အစီရင်ခံစာ ထုတ်ပြန်ထားခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် လက်ရှိအစိုးရအနေဖြင့် တာဝန်ယူခဲ့သည်မှာ ၂ နှစ်ကျော်ကာလသို့ ရောက်ရှိပြီဖြစ်သော်လည်း လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုမှတ်တမ်းမှာ လျော့နည်းသွားခြင်း မရှိသည်ကိုတွေ့ရသည်။

ND-Burma မှမှတ်တမ်းတင်ထားသည့် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများ (၂၀၁၃ခုနှစ် ဇူလိုင်မှ ဒီဇင်ဘာအထိ)

စဉ်	အမျိုးအစား	အရေအတွက်
၁	မတရားဖမ်းဆီးမှုများနှင့်၊ ထိန်းသိမ်းချုပ်နှောင်မှုများ	၄
၂	ပစ္စည်းဥစ္စာပိုင်ဆိုင်မှုကို သိမ်းယူခြင်း၊ ဖျက်ဆီးခြင်း	၃၅
၄	အတင်းအဓမ္မ စေခိုင်းခြင်း	၆
၅	အတင်းအဓမ္မ ရွှေ့ပြောင်းခြင်း	၄
၆	လူကုန်ကူးမှု	၄
၇	သတ်ဖြတ်ခြင်း	၈
၈	လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း၊ စုဝေးခြင်း	၁
၉	လွတ်လပ်စွာ သွားလာခွင့်ကို တားဆီးခြင်း	၁
၁၀	တခြားလိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုများ	၁
၁၁	အတင်းအဓမ္မပြုကျင့်ခြင်း	၃
၁၃	ညှင်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း	၂၀
၁၄	မတရား အခွန်ကောက်ခြင်း	၁၄
၁၅	လွတ်လပ်စွာ ယုံကြည့်ကိုးကွယ်ခွင့်	၅
	စုစုပေါင်း	၁၀၆

ND-Burma မှမှတ်တမ်းတင်ထားသည့် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများ

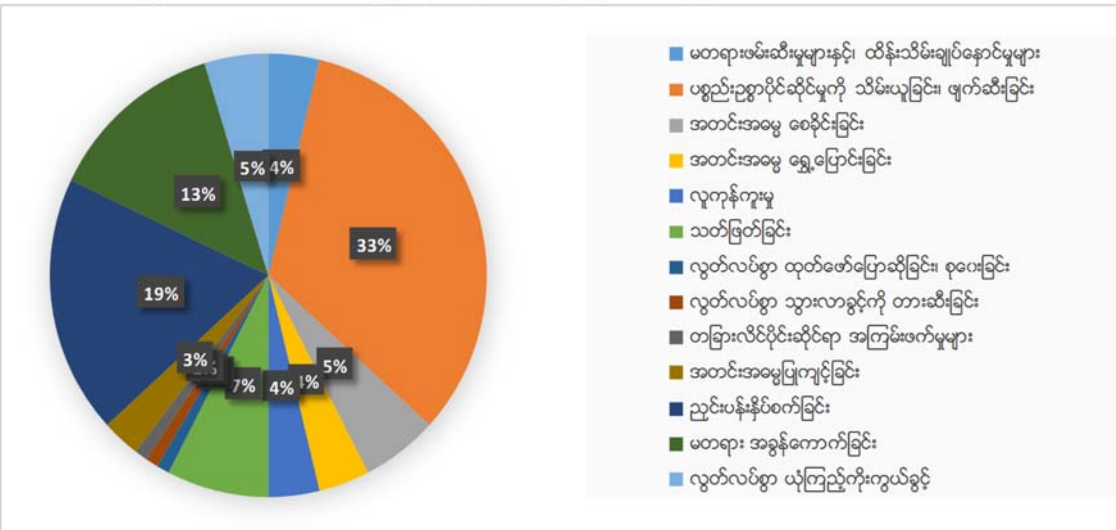

ပလောင်ဒေသရှိ ကလေးငယ်များ ပညာသင်ကြားခွင့် ဆုံးရှုံးနေပုံ။ ဓာတ်ပုံ PWO

jzpfcyfESpfrsm;

လူကုန်ကူးမှု

ကချင်အမျိုးသမီးအစည်းအရုံး (ထိုင်းနိုင်ငံ) ၏ မှတ်တမ်းများအရ ကချင်ပြည်နယ်တခုတည်းမှာပင် ၂၀၁၃ ခုနှစ်အတွင်း လူကုန်ကူးမှု ၂၄ မှုရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ် ဇူလိုင်လမှ ဒီဇင်ဘာလအတွင်း တရုတ်ပြည်သို့ ပို့ဆောင်ပြီး အတင်းအဓမ္မလက်ထပ်ထိမ်းမြားခံရမှု ၄ ခုကိုလည်း တွေ့ရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း အလုပ်အကိုင်ရှားပါးမှု၊ အစိုးရအနေဖြင့် တာဝန်ယူမှုတာဝန်ခံမှု နည်းပါးခြင်းနှင့် အာဏာပိုင်တို့၏ အဂတိ လိုက်စားမှုတို့ကြောင့် လူကုန်ကူးမှုကိစ္စများ လျော့နည်းသွားခြင်း မရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။

ကချင်အမျိုးသမီးအစည်းအရုံးထိုင်းနိုင်ငံမှ ကချင်ပြည်နယ်အတွင်း မှတ်တမ်းတင်ထားသည့် လူကုန်ကူးမှုပုံစံတခု

ဂျီယန် (Je Yan) ဒုက္ခသည်စခန်းမှ ကချင်မိန်းကလေးတဦး တရုတ်နိုင်ငံသို့ လူကုန်ကူးခံရခြင်း။

အဆိုပါ ကချင် မိန်းကလေးအနေဖြင့် သူမကို တရုတ်နိုင်ငံသို့ သွားရောက်ရောင်းစားမည်ကို မသိခဲ့ပေ။ တရက်တွင် ပိုင်းမော်မြို့နယ်မှ သူမ၏ ချစ်သူ လရှီ (Lashi) နှင့် ရုပ်ရှင်သွားကြည့်ခဲ့သည်။ ထိုညတွင်ပင် လရှီ က သူမကို တရုတ်နိုင်ငံတွင် အလုပ်ရှာပေးမည်ဟု ဖျားယောင်းသွေးဆောင်ခဲ့သည်။ မိန်းကလေးအနေဖြင့် သူမ၏ ချစ်သူမှာ လူကုန်ကူးသူ တဦးဖြစ်သည်ကို မသိခဲ့ပေ။ တရုတ်နိုင်ငံသို့ ရောက်သွားမှသာ သူမချစ်သူက သူမ ကို တရုတ်အမျိုးသားတဦးထံ ရောင်းစားလိုက်သည်။ သူမ၏ မိဘများက စခန်းရှိ ကယ်ဆယ်ရေးကော်မတီသို့ သွားရောက် သတင်းပို့ခဲ့သော်လည်း အရေးယူဆောင်ရွက်မှု တစုံတရာ မရှိခဲ့ပေ။

မြန်မာပြည်ရှိ တခြားဒေသများတွင်လည်း လူကုန်ကူးမှုများ ဖြစ်ပွားသည်ကိုတွေ့ရသည်။ KWAT အနေဖြင့် *"ချောက်ကမ်းစွန်းသို့ တွန်းပို့ခံရခြင်း"* ဆိုသည့် ၂၀၁၃ ခုနှစ်အတွင်း လူကုန်ကူးမှုများအကြောင်း အစီရင်ခံစာ ထုတ်ပြန်ခဲ့ပြီး PWO အနေဖြင့်လည်း ပလောင်ဒေသအတွင်း လူကုန်ကူးမှုများကို မီးမောင်းထိုးပြသည့် အစီရင်ခံ စာ ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း KWAT နှင့် PWO တို့မှ မှတ်တမ်းတင်ထားသည့် လူကုန်ကူးခံရမှုများနှင့် ပတ်သက်ပြီး တရားစွဲဆိုနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သော်လည်း တရားရုံးများမှ ကျူးလွန်ခံရသူများအတွက် တစုံတရာ အရေးယူဆောင်ရွက်မှုမျိုး မရှိခဲ့ပေ။ လူကုန်ကူးသူများမှ ရဲအားလာဘ်ထိုး၍ အမှုပိတ်ခိုင်းခြင်းများကိုလည်း တွေ့ရသည်။

အတင်းအဓမ္မပြုကျင့်ခြင်းနှင့် အခြားသော လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုများ

အဓမ္မပြုကျင့်မှုနှင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုများကို မှတ်တမ်းတင်နိုင်သော်လည်း ကာယကံရှင်များ၏ ခွင့်ပြုမှုနှင့် ဆက်လက်စိစစ်ရန်လိုအပ်နေသည့် အခြေအနေကြောင့် ယခုအစီရင်ခံစာတွင် ထည့်သွင်း မဖော်ပြနိုင်သည်များ ရှိနေပါသေးသည်။ အမျိုးသမီးများအဖွဲ့ချုပ် (မြန်မာနိုင်ငံ) မှလည်း "အရေးယူမှုကင်းလွတ်ခြင်း နှင့် မပြောင်းလဲသေးသည့်စနစ်များ" အမည်ရှိ အစီရင်ခံစာအား ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ အစီရင်ခံစာတွင် မြန်မာ အစိုးရ စစ်တပ်မှ တိုင်းရင်းသားဒေသများတွင် ရက်ရက်စက်စက် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် အုပ်စု လိုက် အဓမ္မပြုကျင့်မှုများရှိနေသော်လည်း အရေးယူအပြစ်ပေးခံရခြင်း မရှိသည်ကို ဖော်ပြထားသည်။ အစီရင် ခံစာတွင် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှု ၁၀၄ ခုကို မှတ်တမ်းတင်ထားပြီး ၄၁ မှုကျော်မှာ ရက်ရက်စက်စက် အုပ်စုလိုက် အဓမ္မပြုကျင့်မှုမျိုးဖြစ်သည်။ ကျူးလွန်ခံရသူတချို့မှာ အသက် ၈ နှစ်ခန့်သာရှိသေးပြီး ကျူးလွန်ခံရသူ အမျိုးသမီး ၂၇ ဦးမှာ အသတ်ခံရခြင်း သို့မဟုတ် ရရှိသည့် ဒဏ်ရာများကြောင့် သေဆုံးသွားခြင်းဖြစ်သည် ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အမျိုးသမီးများမှာ စက်ဆုတ်ရွံရှာစရာကောင်းသည့် လိင်ပိုင်း ဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုများ ခံစားနေရပြီး အစိုးရအနေဖြင့်လည်း စိုးရိမ်စရာကောင်းသည့် အဆိုပါ အကြမ်းဖက်မှုများအပေါ် တစုံတရာ အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်း သို့မဟုတ် တာဝန်ယူ၊ တာဝန်ခံခြင်းမျိုး မရှိသည်ကို ပြသနေသည်။

ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းတွင် PWO မှ မှတ်တင်းတင်ထားသည့် ပုံစံ။

ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း၊ မန်တုံမြို့နယ်အတွင်းရှိ ရွာတရွာမှ လွေးအီလွန်း (အမည်ရင်းမဟုတ်) သည် လက်ဖက်စိုက် ခင်းသို့ သွားနေစဉ် ခမရ (၅၀၁)မှ စစ်သားတဦး နောက်မှလိုက်လာပြီး အတင်းအဓမ္မပြုကျင့်ခြင်းခံရသည်။ အဖြစ်အပျက်ကို မည်သူ့ကိုမှ ပြန်မပြောရန်လည်း စစ်သားက သူမကိုခြိမ်းခြောက်ခဲ့သည်။ " *ကျမ လက်ဖက်ခြံ ကို ပေါင်းရှင်းဖို့ သွားခဲ့တယ်။ အလုပ်စလုပ်နေတုန်း အဲဒီစစ်သားရောက်လာတယ်။ သူ့လက်မောင်းတံဆိပ်မှာ အစင်း ၃ ကြောင်း ကျမတွေ့တယ်။ သူ ကျမကို အတင်းအဓမ္မပြုကျင့်ဖို့ ကြိုးစားနေတုန်း သူ့ကို ပြန်ခုခံပြီး ထွက်ပြေးဖို့ ကျမကြိုးစားခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် ကျမ အားချင်းမမျှတဲ့အတွက် အဓမ္မပြုကျင့် ခံလိုက်ရတယ်။ စစ်သားက ဒီအကြောင်းတွေကို ဘယ်သူ့မှလျှောက်မပြောဖို့နဲ့၊ တကယ်လို့ ကျမက ပြောခဲ့ရင် အသတ်ခံရမယ်လို့ ခြိမ်းခြောက်တဲ့အတွက် ကျမ ဘယ်သူ့ကိုမှ မပြောရဲဘူး"* ဟု လွေးအီလွန်း က ပြောသည်။ သူမအနေဖြင့် အိမ်ထောင်သည်တဦးဖြစ်ပြီး အဓမ္မပြုကျင့်ခံရစဉ်က သူမ၏ ခင်ပွန်းမှာ ခရီးသွားနေချိန်ဖြစ်သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် သူမအနေဖြင့် ကိုယ်ဝန်ရခဲ့ပြီး ကလေးမွေးခဲ့သော်လည်း အဆိုပါကလေး၏ ဖခင်မှာ သူမ၏ ခင်ပွန်းလား အဓမ္မ ပြုခဲ့သည့် စစ်သားလား ဝေခွဲမရဖြစ်ရသည်။ သူတို့နေသည့် ကျေးရွာမှာလည်း ဝေးသီခေါင်သည့် ဒေသဖြစ်၍ ဖခင်အရင်းမည်သူဖြစ်သည်ကို စစ်ဆေးရန်လည်း မဖြစ်နိုင်ပေ။ သူမအနေဖြင့် အဓမ္မပြုကျင့်ခံခဲ့ရကြောင်း ခင်ပွန်းဖြစ်သူကို ရှင်းပြရာ ကံကောင်းထောက်မစွာပင် ခင်ပွန်းဖြစ်သူက နားလည် လက်ခံခဲ့သည်။ သူတို့အနေ ဖြင့် အဆိုပါဖြစ်ရပ်ကြောင့် အရှက်ကွဲမည်စိုးခြင်းနှင့် ကျူးလွန်သူစစ်သားမှ လက်တုန့်ပြန်မည်စိုး၍ မည်သူ့ကိုမှ မတိုင်ကြားရဲပေ။ ခမရ ၅၀၁ မှ တပ်သားများသည် တရုတ်ပြည်သို့ သွယ်တန်းထားသည့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ ပိုက်လိုင်းအတွက် လုံခြုံရေးယူနေခြင်းဖြစ်ပြီး မန်တုံမြို့နယ်အတွင်းရှိ ရွာတရွာတွင် အခြေစိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ အစိုးရနှင့် TNLA တပ်အကြား ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ပြီးနောက် အဆိုပါ တပ်သည် ထိုရွာမှ ရုပ်သိမ်းသွားသည်။

အသက် ၇ နှစ်ကျော်သာရှိသေးသည့် အာဘူဆိုသည့် ကလေးငယ်တဦးအား ခမရ ၃၂၃ မှ စစ်သားတဦး အဓမ္မပြုကျင့်

၂၀၁၃ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၁ ရက်နေ့ မနက် ၈ နာရီခန့်တွင် အာဘူ (အမည်ရင်းမဟုတ်)၊ အသက် ၇ နှစ်ကျော်၏ ဖခင်သည် တောင်ယာသွားလုပ်ရန် ထွက်သွားပြီး မိခင်ဖြစ်သူမှာလည်း အဒေါ်ဖြစ်သူထံ စပါးရိတ်ပေးရန် ထွက်သွားသည်။ အိမ်တွင် အာဘူနှင့် သူ၏ညီမငယ် တို့သာကျန်ခဲ့သည်။ နံနက် ၁၀ နာရီခွဲခန့်တွင် ကလေးငယ်မှ ကျယ်ကျယ်လောင်လောင် ငိုသဖြင့် အာဘူ၏မိခင်မှ လာကြည့်သည်။ ထိုအချိန်တွင် မြန်မာ စစ်တပ်မှ စစ်သားတဦးမှာ အိမ်ရှေ့တွင် ထိုင်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထို့နောက် အာဘူသည် ကလေးငယ်ကို ချီ၍ အဖွားအိမ်သို့ ထွက်သွားသည်။ ထိုအချိန်တွင် အာဘူသည် ငိုယိုပြီး "မြန်မာစစ်သားတယောက် အိမ်ထဲ ဝင်လာတယ်" ဟု ပြောသည်။

ထို့နောက် အဖွားဖြစ်သူက အာဘူ လက်တွင်းမှ ကလေးကိုယူပြီး အာဘူတို့ အိမ်ဘက်ပြန်လာသည်။ ထိုအချိန်တွင် စစ်သားသည် ခုံတန်းလျားပေါ် ထိုင်နေသည်ကိုတွေ့ရသည့်အတွက် အဖွားဖြစ်သူက ကြောက်ရွံ့ပြီး အိမ်နီးချင်းများကို ခေါ်လိုက်သည်။ အဖော်များရောက်လာသည့်အခါ စစ်သားကို "ဒီမှာဘာလာလုပ်တာလဲ" မေးပြီး နေ့လည်စာ စားချိန်မဟုတ်သည့်အတွက် စားစရာမရှိကြောင်းနှင့် ပြန်ထွက်သွားရန် ပြောလိုက်သည်။

အာဘူ၏ ငိုသံကိုကြားပြီးနောက် မိခင်ဖြစ်သူ အိမ်သို့ပြန်လာပြီး ဘာလို့ငိုရတာလဲဟု မေးသည်။ အာဘူက စစ်သားသူ့ကို ပါးနှစ်ခါရိုက်သည်ဟု ပြောသည်။ မိခင်ဖြစ်သူက မသိသလိုနေလိုက်ပြီး နေ့လည်စာစားပြီးနောက် (နေ့လည် ၁၂ နာရီခန့်တွင်) အာဘူ အား ဘာဖြစ်လို့ ငိုတာလဲဟု ပြင်ပြင်သာသာ ထပ်မေးသည်။ ထိုအခါ အာဘူက စစ်သား အိမ်ထဲဝင်လာပြီး သူမကို အိပ်ရန်ပြောကြောင်း၊ စစ်သားက ကလေးရော အာဘူကိုပါ အိပ်ခန်းထဲ ဆွဲခေါ်သွားပြီး အာဘူကို အဓမ္မပြုကျင့်ကြောင်း၊ အဆိုပါ ကိစ္စအား တခြားသူများအား ပြန်ပြောပါက သတ်ပစ်မည်ဟုလည်း ခြိမ်းခြောက်ကြောင်းပြောသည်။

ထို့နောက် အာဘူ၏ မိခင်က အကြောင်းစုံကို သူ၏ခင်ပွန်းနှင့် ရွာခေါင်းဆောင်များ အုပ်ချုပ်ရေး တာဝန်ရှိသူများအား ပြောပြသည်။ အာဘူ၏ ဖခင်နှင့် အပေါင်းအပါများက အဆိုပါစစ်သားအား လိုက်လံရှာဖွေ ဖမ်းဆီးခဲ့ သည်။

ပလောင်ဒေသတွင်း ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းကြောင့် မြေသိမ်းခံရပုံ။ ဓာတ်ပုံ PWO

လယ်ယာမြေသိမ်းဆည်းခြင်း

၂၀၁၃ ခုနှစ်အတွင်း တလပြီး တလဆိုသလိုပင် လယ်ယာမြေသိမ်းဆည်းမှုများ တိုးပွားလာသည်နှင့် အမျှ လယ်သမားများနှင့် မြေသိမ်းခံရသူများမှ သိမ်းဆည်းခံ လယ်ယာမြေများ ပြန်လည်ရရှိရေးအတွက် တောင်းဆို၊ ဆန္ဒပြမှုများ ဖြစ်ပွားလာသည်။ လယ်ယာမြေသိမ်းဆည်းမှုများ ပုံစံမျိုးစုံဖြင့် ရှိတတ်ပြီး ND-Burma မှ ကောက်ယူ စုဆောင်းရရှိသည့် အချက်အလက်များအရ အစိုးရမှ တိုက်ရိုက်သိမ်းဆည်းမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းများ အကောင်အထည်ဖော်နေသည့် ကုမ္ပဏီ အပါအဝင် အစိုးရနှင့် နီးစပ်သည့် ခရိုနီ များမှ သိမ်းဆည်းမှုများ ကို တွေ့ရသည်။ ND-Burma အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်သည့် HURFOM ၏ အစီရင်ခံစာအရ ၂၀၁၃ ခုနှစ်အတွင်း မွန်ပြည်နယ်အတွင်း လယ်ယာမြေဧက ၂ သောင်းကျော်ခန့် စစ်တပ်နှင့် ခရိုနီများ၏ သိမ်းဆည်းမှုကို ခံရသည်။

၂၀၁၃ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ဒေါ်နှာ ၏ ဟင်းသီးဟင်းရွက်စိုက်ခင်းအား ခမရ ၃၁၆ မှ သိမ်း ဆည်းခြင်း။

ဒေါ်နှာ (အမည်ရင်းမဟုတ်) သည် သူမ၏ ဟင်းသီးဟင်းရွက် စိုက်ခင်းသို့ ပေါင်းရှင်းရန် သွားရောက်စဉ် ခမရ ၃၁၆ မှ စစ်သား ၂ ဦးရောက်ရှိလာပြီး "အဖွား၊ တပ်ရင်းမှူးက ပြောခိုင်းတယ်၊ အဖွားဒီနေရာမှာ ဟင်းသီးဟင်း ရွက် စိုက်လို့မရတော့ ဘူး၊ ဒီနေရာက စစ်တပ်နဲ့နီးတယ်။ လုံခြုံရေးအရ အဖွားဒီမြေကနေ ထွက်ပေးပါ၊ ဒီနေ့ကစပြီး ဒီနေရာကို လာခွင့်မရှိတော့ ဘူး" ဟု ပြောသည်။ ထို့အပြင် စစ်သားများမှ အကယ်၍ ဒေါ်နှာ အနေဖြင့် စိုက်ခင်းသို့ ပြန်လာပါက လုံခြုံရေးအရ အာမမခံ နိုင်ဟုလည်း ခြိမ်းခြောက်သည်။ ဒေါ်နှာ အနေဖြင့် ရွာလူကြီး များအား သတင်းပို့ခဲ့သော်လည်း ရွာလူကြီးများ အနေဖြင့် ကြောက်ရွံ့သည့်အတွက် စစ်တပ်အား သွားရောက်အတိုင်ကြားခြင်း မပြုခဲ့ပေ။

HURFOM မှ မှတ်တမ်းတင်ထားသည့် မွန်ပြည်နယ်အတွင်းရှိ ဖြစ်ရပ်မှန် ပုံစံတခု

ဇေကဘ္ဘာကုမ္ပဏီ[3] မှ နိဒ့်ကျေးရွာရှိ လယ်မြေများ သိမ်းယူရန် လာရောက်သည့်အခါ၊ ကျေးရွာ အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ဦးကျော်ထွန်း က တိုင်းပြည်နဲ့ လူမျိုးအတွက် လယ်သမားများသည် လယ်ယာမြေများကို စွန့်လွှတ်ရမည်ဟု အတင်းအကြပ်၊ ခြိမ်းခြောက်ပြောဆိုသည်။ လယ်သမားများ အား လျော်ကြေးပေးမှုသည် မျှတကြောင်း၊ အကယ်၍ လက်မခံပါက အဆိုပါအမှုကို အစိုးရထံ လွှဲပြောင်းပေးမည်ဖြစ်ပြီး လျော်ကြေး တစုံတရာ လည်း ရမည်မဟုတ်ဟု ပြောဆိုသည်။

မိမိပိုင် မြေ ၁၀ ဧက အား ဇွန်ကုမ္ပဏီမှ သိမ်းယူခြင်းခံရသည့် ရွာသားတဦးက အသိမ်းခံရသည့် မြေများနှင့် ပတ်သက်ပြီး တရားမျှတမှု ရရှိရန် ခက်ခဲသည့်အကြောင်း ပြောဆိုသည်မှာ- "*ဘီလပ်မြေစက်ရုံတည် ဆောက်ရေးမှာ အများဆုံးရင်းနှီးမြှုပ်နှံတားတဲ့ ဒေါက်တာ နနုဝင်း က အစိုးရတာဝန်ရှိသူတွေနဲ့ ရင်းနှီးမှုရှိတယ်။ အသိမ်းခံရတဲ့ မြေ တဧက ကို ၅ သောင်းကျပ်နဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးက လူတွေနဲ့ လျော်ပေးတယ်။ ကျနော့်အနေနဲ့ အသိမ်းခံရတဲ့ မြေ ၁၀ ဧကလုံးအတွက် အပြည့်အဝ လျော်ကြေးမရဘူး။ ဒေါက်တာ နနုဝင်း ဘက်က ရပ်ပေးတဲ့ ကျိုက်မရောမြို့နယ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးပြောတာက ကျနော်တို့အနေနဲ့ ပေးတဲ့အတိုင်းမယူရင် လျော်ကြေးငွေတစုံတ ရာမရဘဲ မြေတွေအကုန်အသိမ်းခံရမယ်လို့ ခြိမ်းခြောက်တယ်။ ကျနော်တို့လည်း ဘယ်သူ့ကို အားကိုးရမှန်း မသိတော့ဘူး*"။

မိမိပိုင် မြေ ၅ဧကကို ဇွန်ကုမ္ပဏီမှပင် သိမ်းယူခြင်းခံရသည့် အမျိုးသမီးတဦးက ၂၀၁၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ကုမ္ပဏီတာဝန်ရှိသူများမှ မြေများ လာရောက်သိမ်းယူ သည့်ကိစ္စအား ပြောဆိုရာတွင် "*ဒေါက်တာ နနုဝင်း၊ ကျိုက်မရောမြို့နယ် တာဝန်ရှိသူတွေနဲ့ မြေစာရင်းဌာနကလူတွေ ခနခနလာပြီး သူတို့လေလံဆွဲတဲ့အတိုင်း လက်ခံဖို့ ခြိမ်းခြောက်၊ ဖိအားပေးတယ်။ အခု စီမံကိန်းကလည်း အစိုးရ စီမံကိန်းဖြစ်တယ်၊ မြေယာဥပဒေအရလည်း လယ်ယာမြေ အားလုံးကို အစိုးရပိုင်တယ်လို့ ပြဌာန်းထားတဲ့အတွက် သူတို့အနေနဲ့ ကြိုက်တဲ့မြေကို သိမ်းပိုင် ခွင့်ရှိတယ်။ တိုင်းပြည်ကလိုအပ်တယ်ဆိုရင် ထွန်ရက်စိုက်ပျိုးတဲ့မြေဖြစ်ပလေ့စေ ဒါကိုပေးရမယ်လို့ ပြောတယ်*"။

ညှင်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းနှင့် လူမဆန်စွာ ပြုကျင့်ခြင်း

အစိုးရအနေဖြင့် ဦးအောင်မင်း ဦးဆောင်သည့် မြန်မာငြိမ်းချမ်းရေးစန်တာ (MPC) သည် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တနိုင်ငံလုံး အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးအတွက် ဆောင်ရွက်လျှက်ရှိသည်။ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများမှလည်း လိုင်ဇာနှင့် လောခီးလာ တို့တွင် ညီလာခံများ ကျင်းပပြီး ဖက်ဒရယ် စနစ်အတွင်း တပြည်လုံးအတိုင်းအတာဖြင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးအတွက် ပြင်ဆင်လျှက်ရှိသည်။ အခြားတဖက် တွင်လည်း စစ်ပွဲများ ဖြစ်ပွားနေပြီး အစိုးရတပ်အများအပြားကို စစ်ဖြစ်နေသည့် တိုင်းရင်းသား ဒေသများသို့ ပို့ဆောင်လျှက်ရှိသည်။

ပလောင်ဒေသတွင် မြန်မာအစိုးရတပ်များနှင့် ကချင်လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်၊ တအာင်းအမျိုးသားလွတ် မြောက်ရေးတပ်မတော်တို့အကြား တိုက်ပွဲများဖြစ်သည့် ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် မြန်မာစစ်တပ် တပ်ရင်း ၁၆ ရင်းသာ ရှိခဲ့ရာမှ ယခုအခါတွင် တပ်ရင်း ၃၀ အထိ ပလောင်ဒေသတွင် တိုးမြှင့်ချထားသည်။ တပ်များ တိုးချဲ့ချထားပြီး နောက် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၊ မတရားဖမ်းဆီးခြင်း၊ လူမဆန်စွာ ပြုမူဆက်ဆံခြင်းနှင့် သတ်ဖြတ်ခြင်းကဲ့သို့ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ ပိုမိုဖြစ်ပွားလာသည်။

---

[3]ဇေကဘ္ဘာကုမ္ပဏီကို ကြံ့ဖွံ့ပါတီဝင်နှင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ဇေကဘ္ဘာဦးခင်ရွှေက ပိုင်ဆိုင်သည်။ သူသည် မွန်ပြည်နယ်တွင် ဩဇာကြီးသူတဦးဖြစ်ပြီး သူ၏ ကုမ္ပဏီအတွက် မြေယာများ သိမ်းဆည်းလျှက်ရှိသည်။

PWO မှ ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းတွင် မှတ်တမ်းတင်ထားသည့် ဖြစ်ရပ်မှန် ပုံစံတခု

> ကွတ်ခိုင်မြို့နယ်အတွင်းရှိ ရွာတရွာမှ ရွာသား ၁၂ ဦးအား တအာင်းအမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတပ် နှင့် ဆက်သွယ်မှုရှိသည်ဟုဆိုကာ ပန်ဆေး ပြည်သူ့စစ်နှင့် ခလရ ၄၅ မှ ၂၀၁၃ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၄ ရက်နေ့ မနက်တွင် ဖမ်းဆီးခဲ့သည်။ ဖမ်းဆီးခံရစဉ် နှိပ်စက်ညှင်းပန်းပန်းခံရ သည်ဟု ရွာသားတဦးက ယခုလိုပြောသည်။ "ကျနော်တို့ အားလုံးအဖမ်းခံရတဲ့အချိန်မှာ စစ်သားတွေက ရိုက်နက်တာ၊ သူတို့သေနတ်နဲ့ ထုတာခံရတယ်။ ပြီးတော့ ပလောင်တပ်တွေအကြောင်း မေးတယ်၊ မေးတဲ့အခါမှာလည်း တခါမေးတိုင်း တခါပါးရိုက်ခံရတယ်"။ ရွာသား များ တနေရာသို့ သွားရောက်တိုင်ကြားပါက မိသားစုများကို သတ်ပစ်မည်ဟု ခလရ ၄၅ မှ ခြိမ်းခြောက် သည့်အတွက် ရွာသားများမှာ မည်သူ့ကိုမှ သွားရောက်မတိုင်ကြားရဲပေ။

e*[kd

ယခုအစီရင်ခံစာတွင် လွန်ခဲ့သည့် ၆ လတာ ကာလဖြစ်သည့် ဇူလိုင်လမှ ဒီဇင်ဘာ ၂၀၁၃ ခုနှစ်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို ND-Burma မှ လက်လှမ်းမီသမျှ မှတ်တမ်းတင် ထားခြင်းသာဖြစ်သည်။ သမ္မတဦးသိန်းစိန် အစိုးရ အနေဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိစေရန် ဆောင်ရွက်နေသော်လည်း မြန်မာပြည်သူများ အထူးသဖြင့် တိုင်းရင်းသားဒေသများရှိ ပြည်သူတို့၏ ဘဝမှာ ပိုမိုထူးခြား ကောင်းမွန်လာခြင်း မရှိပေ။ အစိုးရ၏လုပ်ရပ်များမှာ အပြောနှင့် လက်တွေ့မညီသည်ကိုတွေ့ရသည်။

အစိုးရအနေဖြင့် လတ်တလောနှင့် ပြီးခဲ့သည့် နှစ်များအတွင်း ထူးခြားသည့် မှတ်တိုင်များ စိုက်ထူနိုင်ခဲ့သည်။ ဥပမာ အနေဖြင့် ဦးသိန်းစိန် အစိုးရအနေဖြင့် တနိုင်ငံလုံးအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးအတွက် တိုင်းရင်းသားလက် နက်ကိုင်အဖွဲ့များနှင့် တွေ့ဆုံနိုင်ခဲ့သည်။ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ အနေဖြင့်လည်း ငြိမ်းချမ်း ရေးဖြစ်စဉ်များအတွင်း အရေးကြီးသည့် သမိုင်းဝင် လိုင်ဇာနှင့် လောဇီးလာ ကဲ့သို့ ညီလာခံများခေါ်ယူနိုင်ခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း တိုင်းရင်းသားဒေသများတွင် ဆိုးရွားသည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ဖြစ်ပေါ်နေဆဲဖြစ်သည်။

လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများမှာ စစ်ဖြစ်နေသည့် ဒေသများတွင်သာမက အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူ ထားသည့်ဒေသ သို့မဟုတ် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးအတွက် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရန် သဘောတူထားသည့် ဒေသ များတွင်ပါ ဖြစ်ပွားနေခြင်းဖြစ်သည်။ သာဓက အနေဖြင့် ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ RCSS/SSA နယ်မြေတခုတည်းတွင်ပင် ၂၀၁၃ ခုနှစ်အတွင်း တိုက်ပွဲ ၁၅၀ ကျော် ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ စစ်တပ်၏ ပြုကျင့်မှုများကြောင့် အစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များအကြား အပြန်အလှန်ယုံကြည်မှုမရှိပဲဖြစ်နေသည်။

လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများမှာ စစ်မဖြစ်သော်လည်း အစိုးရမှ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများနှင့် အတူ အကောင်အထည်ဖော်နေသည့် သဘာဝသယံဇာတ တူးဖော်ခြင်းလုပ်ငန်းများတွင်လည်း လည်းရှိနေသည်။ ဒေသခံပြည်သူလူထုမှာ အဆိုပါ ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများ၏ အကျိုးရလဒ်အဖြစ် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ ကို ခံစားနေရသည်။

သမ္မတ ဦးသိန်းစိန်မှ ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားအားလုံးကို လွှတ်ပေးမည်ဟု ကတိပေးပြီး သမ္မတ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ၇ ကြိမ်ဖြင့် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား ၃၆၁ ဦးကို လွှတ်ပေးခဲ့သည်။ သမ္မတအနေဖြင့် ၂၀၁၃ ခုနှစ်အကုန်တွင် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားမရှိစေရန် ကြိုးစားမည်ဟု ကတိကဝတ် များပေးခဲ့သော်လည်း နှစ်အကုန်တွင် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား ၃၃ ဦး ကျန်နေသေးသည်ဟု လက်ကျန် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား စိစစ်ရေးကော်မတီမှ ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

ခွင့်ပြုချက်မရဘဲ ဆန္ဒထုတ်ဖော်ခြင်း၊ ပုဒ်မ ၁၈၊ ၅၀၅ (ခ) စသည့် ပုဒ်မများနှင့် တရားစွဲဆိုထားသည့် လူ့အခွင့်အရေးလှုပ်ရှားသူများ ကို ပြန်လွှတ်ပေးခဲ့သော်လည်း အဆိုပါ ပုဒ်မများအပါအဝင် နိုင်ငံသားတဦးချင်း၏ ရပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများကို ခြိမ်းခြောက်ဟန့်တားသည့် အမိန့်များမှာ ဆက်လက်ရှိနေဆဲ ဖြစ်သည့်အတွက် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ၊ လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်သူများသည် အချိန်မရွေး ထပ်မံအဖမ်းခံနိုင်သည့် စိုးရိမ်ဖွယ် အခြေအနေနှင့် ဆက်လက်ရင်ဆိုင်နေရဆဲဖြစ်သည်။

နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား အများအပြားက ၎င်းတို့ခံစားခဲ့သည့် ခါးသည်းသည့် အတိတ်ဖြစ်ရပ်များနှင့် ပတ်သက်ပြီး တမှန်တရားနှင့် တရားမျှ တမှုကို ရှာဖွေလိုသော်လည်း အစိုးရအနေဖြင့် အမှန်တရားနှင့် တရားမျှတမှုအကြောင်း ပြောဆိုသူများအပေါ် ဖိနှိပ်နေဆဲဖြစ်သည်။

အစိုးရအနေဖြင့် တဖက်တွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို ဆောင်ရွက်နေသယောင် လုပ်ပြနေသော်လည်း အခြားတဖက်မှလည်း ပြောင်းလဲမှု နှင့် ဆန့်ကျင်သည့် လုပ်ရပ်များကို လုပ်ဆောင်နေသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာပြည်သူလူထုအနေဖြင့် အစိုးရ၏ ပြောဆို၊ လုပ်ဆောင်မှုများမှာ အပြောနှင့် လက်တွေ့မညီသည့်အတွက် ယုံကြည်ရန် ခဲယဉ်းလျှက်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ND-Burma အနေဖြင့် အမျိုးသားပြန်လည်

သင့်မြတ်ရေးကို မြှင့်တင်နိုင်ရန်နှင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခံရသူများ၏ အမှန်တရားနှင့် တရားမျှတမှု ရှာဖွေနေခြင်းကို ကူညီသည့်အနေဖြင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို မှတ်တမ်းတင်၍ အစီရင်ခံ စာများ ထုတ်ပြန်နေခြင်းဖြစ်သည်။ အမှန်တရားကို ဖုံးကွယ်မထားခြင်းနှင့် တရားမျှတမှုကို ဖော်ဆောင်ပေးနိုင်မှသာ အစိုးရအနေဖြင့် ပြည်သူလူထု၏ ယုံကြည်ကိုးစားမှုကို ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

လူ့အခွင့်အရေးမှတ်တမ်းကွန်ရက်မှ ကောက်ယူရရှိသည့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအလိုက် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ (၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင် - ဒီဇင်ဘာ)

	မတရားဖမ်းဆီးမှုများနှင့် ထိန်းသိမ်းချုပ်နှောင်မှုများ	ပစ္စည်းဥစ္စာပိုင်ဆိုင်မှုကို သိမ်းယူခြင်း၊ ဖျက်ဆီးခြင်း	အတင်းအဓမ္မ စေခိုင်းခြင်း	အတင်းအဓမ္မ ရွှေ့ပြောင်းခြင်း	လူကုန်ကူးမှု	သတ်ဖြတ်ခြင်း	လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း၊ စုဝေးခြင်း	လွတ်လပ်စွာသွားလာခွင့်ကို တားဆီးခြင်း	တခြားလိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖတ်မှုများ	အတင်းအဓမ္မပြုကျင့်ခြင်း	ညှင်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း	မတရားအခွန်တောင်းခြင်း	လွပ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်	စုစုပေါင်း
ချင်းပြည်နယ်		၂										၅	၅	၁၂
ကချင်ပြည်နယ်					၂						၁			၃
ကရင်ပြည်နယ်	၁	၄								၁	၅			၁၁
မန္တလေးတိုင်း		၂		၁		၁				၁				၅
မွန်ပြည်နယ်		၁၀	၁									၁		၁၂
ပဲခူးတိုင်း		၁				၁						၁		၃
ရန်ကုန်တိုင်း		၁												၁
စကိုင်းတိုင်း		၁				၂					၁	၁		၅
ရှမ်းပြည်နယ်	၃	၁၂	၅	၃	၂	၄	၁	၁	၁	၁	၁၅	၄		၅၂
တနင်္သာရီတိုင်း		၂												၂
စုစုပေါင်း														၁၀၆

လူ့အခွင့်အရေးမှတ်တမ်းကွန်ရက်မှ ကောက်ယူရရှိသည့် လအလိုက် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ (၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင် - ဒီဇင်ဘာ)

	မတရားဖမ်းဆီးမှုများနှင့် ထိန်းသိမ်းချုပ်နှောင်မှုများ	ပစ္စည်းဥစ္စာပိုင်ဆိုင်မှုတို့ သိမ်းယူခြင်း၊ ဖျက်ဆီးခြင်း	အတင်းအဓမ္မ စေခိုင်းခြင်း	အတင်းအဓမ္မ ရွှေ့ပြောင်းခြင်း	လူကုန်ကူးမှု	သတ်ဖြတ်ခြင်း	လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း၊ စုဝေးခြင်း	လွတ်လပ်စွာသွားလာခွင့်ကို တားဆီးခြင်း	တခြားလိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုများ	အတင်းအဓမ္မပြုကျင့်ခြင်း	ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း	မတရားအခွန်ကောက်ခြင်း	လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်	စုပေါင်း
ဇူလိုင်					၃						၁			၄
ဩဂုတ်	၁	၁၀	၂	၂			၁			၁	၄	၁		၂၂
စက်တင်ဘာ		၁၇	၁			၃				၁	၆	၇	၂	၃၇
အောက်တိုဘာ	၁	၄	၁	၂		၄		၁			၄	၁	၃	၂၁
နိုဝင်ဘာ	၂	၄	၂		၁	၁			၁	၁	၈	၂		၂၂
စုစုပေါင်း														၁၀၆

လူ့အခွင့်အရေးမှတ်တမ်းကွန်ရက်မှ ကောက်ယူရရှိသည့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအလိုက် နှင့် လအလိုက် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ (၂၀၁၃ခုနှစ်၊ ဇူလိုင် - ဒီဇင်ဘာ)

	ဇူလိုင်	ဩဂုတ်	စက်တင်ဘာ	အောက်တိုဘာ	နိုဝင်ဘာ	စုစုပေါင်း
ချင်းပြည်နယ်			၉	၃		၁၂
ကချင်ပြည်နယ်	၃					၃
ကရင်ပြည်နယ်		၄	၇			၁၁
မွန်လေးတိုင်း		၃	၂			၅
မွန်ပြည်နယ်		၃	၉			၁၂
ပဲခူးတိုင်း		၁	၁	၁		၃
ရန်ကုန်တိုင်း		၁				၁
စကိုင်းတိုင်း		၁	၃	၁		၅
ရှမ်းပြည်နယ်	၁	၉	၄	၁၆	၂၂	၅၂
တနင်္သာရီတိုင်း			၂			၂
စုစုပေါင်း	၄	၂၂	၃၇	၂၁	၂၂	၁၀၆

မွန်ပြည်နယ်အတွင်း စစ်တပ်မှ ဒေသခံပြည်သူများအား မည်သည့်အကြောင်းပြချက်မျှ မရှိဘဲ စစ်ဆေးနေပုံ

ND-Burma မှ မှတ်တမ်းတင်ထားသည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ (ဇန်နဝါရီ-ဒီဇင်ဘာ ၂၀၁၃)

အောက်ပါဇယားအရ ၂၀၁၃ ခုနှစ်အတွင်း လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှု ၂၅၃ ခုရှိသည်ကိုတွေ့ရသည်။ အဆိုပါချိုးဖောက်မှုများမှာ စစ်ဖြစ်နေသည့်ဒေသများနှင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲထားသည့် ဒေသများတွင်ပါ တွေ့ရှိရခြင်းဖြစ်သည်။ ချိုးဖောက်မှုတခုချင်းစီသည် တိကျသည့် အဖြစ်အပျက်များဖြစ်သော်လည်း၊ သတ်ဖြတ်ခြင်းခံရသည့် သူတဦးမှစ၍ အတင်းအဓမ္မစေခိုင်းခံရသူအများအပြားနှင့် အတင်းအဓမ္မရွှေ့ပြောင်းခံရသည့် ကျေးရွာရှိ ရွာသားများ အပါအဝင် ကျူးလွန်ခံရသူ အများအပြား ရှိနိုင်သည်။

ND-Burma အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ လူ့အခွင့်အရေးအခြေအနေ မှတ်တမ်းကို ၆ လတကြိမ် ပုံမှန် ထုတ်ပြန် သည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီမှ ဒီဇင်ဘာလအတွင်း လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှု ၂၅၃ ခုရှိကြောင်းတွေ့ရသည်။

ND-Burma ၏ တွေ့ရှိချက်များက ပြသနေ သည်မှာ အစိုးရအနေဖြင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ဆောင်ရွက်နေသည် ဆိုသော်ငြား လည်း မြန်မာပြည်သူများအား လူ့အခွင့်အရေးအရ အကာအကွယ်ပေးနိုင်မှု မဆိုသလောက်သာ ရှိသည်ဟူသည့် အချက်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အစိုးရအနေဖြင့် ဖိနှိပ်သည့် ဥပဒေများအသုံးပြုပြီး လူ့အခွင့်အရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သူများအား ဆက်လက်ဖမ်းဆီးနေမှုက အတိတ်ကာလနှင့် လက်ရှိဖြစ်ပွားနေသည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို တာဝန်ယူ၊ တာဝန်ခံမှုမရှိသည်ကို ပြသနေခြင်းဖြစ်သည်။

ND-Burma မှ မှတ်တမ်းတင်ထားသည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ (ဇန်နဝါရီ-ဒီဇင်ဘာ ၂၀၁၃)

စဉ်	အမျိုးအစား	အရေအတွက်
၁	မတရားဖမ်းဆီးမှုများနှင့် ထိန်းသိမ်းချုပ်နှောင်မှုများ	၁၀
၂	ပစ္စည်းဥစ္စာပိုင်ဆိုင်မှုကို သိမ်းယူခြင်း၊ ဖျက်ဆီးခြင်း	၇၅
၃	ပျောက်ဆုံးခြင်း	၂
၄	အတင်းအဓမ္မ စေခိုင်းခြင်း	၂၆
၅	အတင်းအဓမ္မ ရွှေ့ပြောင်းခြင်း	၁၀
၆	လူကုန်ကူးမှု	၁၁
၇	သတ်ဖြတ်ခြင်း	၁၈
၈	လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း၊ စုဝေးခြင်း	၂
၉	လွတ်လပ်စွာသွားလာခွင့်ကို တားဆီးခြင်း	၅
၁၀	တခြားလိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုများ	၂
၁၁	အတင်းအဓမ္မပြုကျင့်ခြင်း	၁၀
၁၂	ကလေးစစ်သားအသုံးပြုခြင်း	၂
၁၃	ညှင်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း	၃၆
၁၄	မတရားအခွန်တောင်းခြင်း	၃၇
၁၅	လွပ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်	၇
စုစုပေါင်း		၂၅၃

ND-Burma မှ မှတ်တမ်းတင်ထားသည့် လအလိုက် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ (ဇန်နဝါရီ-ဒီဇင်ဘာ ၂၀၁၃)

	မတရားဖမ်းဆီးမှုများနှင့် ထိန်းသိမ်းချုပ်နှောင်မှုများ	မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုတို့ သိမ်းယူခြင်း ဖျက်ဆီးခြင်း	ပျောက်ဆုံးခြင်း	အတင်းအဓမ္မ ခိုင်းစေခြင်း	အတင်းအဓမ္မ ရွှေ့ပြောင်းခြင်း	လူကုန်ကူးမှု	သတ်ဖြတ်ခြင်း	လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း စုဝေးခြင်း	လွတ်လပ်စွာသွားလာခွင့်ကို တားဆီးခြင်း	စီးပွားပိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုများ	အတင်းအဓမ္မပြုကျင့်ခြင်း	ကလေးစစ်သားအဖြစ်အသုံးပြုခြင်း	ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း	မတရားအခွန်ကောက်ခြင်း	လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်	စုစုပေါင်း
ဇန်နဝါရီ	၁	၉		၃		၃	၁	၁	၁		၃		၂	၃	၂	၂၉
ဖေဖော်ဝါရီ	၃	၁					၂							၁		၇
မတ်	၁	၃		၂		၁	၁						၁	၅		၁၄
ဧပရယ်		၆	၁	၂	၁	၂	၁		၂	၁			၃	၃		၂၂
မေ	၁	၁၇		၁၂	၅	၁	၁				၃	၂	၇	၈		၅၇
ဇွန်		၄	၁	၁			၄		၁		၁		၃	၃		၁၈
ဇူလိုင်						၃							၁			၄
သြဂုတ်	၁	၁၀		၂	၂			၁			၁		၄	၁		၂၂
စက်တင်ဘာ		၁၇		၁			၃				၁		၆	၇	၂	၃၇
အောက်တိုဘာ	၁	၄		၁	၂		၄		၁				၄	၁	၃	၂၁
နိုဝင်ဘာ	၂	၄		၂		၁	၁			၁	၁		၈	၂		၂၂
စုစုပေါင်း	၁၀	၇၅	၂	၂၆	၁၀	၁၁	၁၈	၂	၅	၂	၁၀	၂	၃၉	၃၄	၄	၂၅၃

ND-Burma မှ မှတ်တမ်းတင်ထားသည့် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအလိုက် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ (ဇန်နဝါရီ-ဒီဇင်ဘာ ၂၀၁၃)

	မတရားဖမ်းဆီးမှုများနှင့် ထိန်းသိမ်းချုပ်နှောင်မှုများ	မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုတို့ သိမ်းယူခြင်း ဖျက်ဆီးခြင်း	ပျောက်ဆုံးခြင်း	အတင်းအဓမ္မ ခိုင်းစေခြင်း	အတင်းအဓမ္မ ရွှေ့ပြောင်းခြင်း	လူကုန်ကူးမှု	သတ်ဖြတ်ခြင်း	လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း စုဝေးခြင်း	လွတ်လပ်စွာသွားလာခွင့်ကို တားဆီးခြင်း	စီးပွားပိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုများ	အတင်းအဓမ္မပြုကျင့်ခြင်း	ကလေးစစ်သားအဖြစ်အသုံးပြုခြင်း	ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း	မတရားအခွန်ကောက်ခြင်း	လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်	စုစုပေါင်း
ချင်းပြည်နယ်		၆		၂			၁	၁	၁		၁			၁၁	၆	၂၉
ဧရာဝတီတိုင်း													၂			၂
ကချင်ပြည်နယ်	၄	၁				၆	၃				၂		၂			၁၈

ကရင်ပြည်နယ်	၂	၁၁		၆	၃				၁		၁		၇	၄		၃၅
မန္တလေးတိုင်း		၂			၁		၁				၁					၅
မွန်ပြည်နယ်	၁	၁၈		၁									၂	၇		၂၉
ပဲခူးတိုင်း		၁					၁		၁			၂		၁		၆
ရခိုင်ပြည်နယ်		၇														၇
ရန်ကုန်တိုင်း		၁													၁	၂
စစ်ကိုင်းတိုင်း		၁					၂						၁	၁		၅
ရှမ်းပြည်နယ်	၃	၂၅	၂	၁၇	၆	၅	၁၀	၁	၂	၂	၅		၂၄	၁၁		၁၁၃
တနင်္သာရီတိုင်း		၂														၂
စုစုပေါင်း	၁၀	၇၅	၂	၂၆	၁၀	၁၁	၁၈	၂	၅	၂	၁၀	၂	၃၈	၃၅	၇	၂၅၃

ND-Burma မှ မှတ်တမ်းတင်ထားသည့် ပြည်နယ် ၊ တိုင်းဒေသကြီး နှင့် လစဉ်အလိုက် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ (ဇန်နဝါရီ - ဒီဇင်ဘာ ၂၀၁၃)

	ချင်းပြည်နယ်	ဧရာဝတီတိုင်း	ကချင်ပြည်နယ်	ကရင်ပြည်နယ်	မန္တလေးတိုင်း	မွန်ပြည်နယ်	ပဲခူးတိုင်း	ရခိုင်ပြည်နယ်	ရန်ကုန်တိုင်း	စစ်ကိုင်းတိုင်း	ရှမ်းပြည်နယ်	တနင်္သာရီတိုင်း	စုစုပေါင်း
ဇန်နဝါရီ	၉		၄	၈		၁		၁	၁		၅		၂၉
ဖေဖော်ဝါရီ	၂		၅										၇
မတ်	၆		၃	၅									၁၄
ဧပရယ်				၁			၁				၂၀		၂၂
မေ		၂	၃	၁၀		၁၄	၂	၆			၂၀		၅၇
ဇွန်						၂					၁၆		၁၈
ဇူလိုင်			၃								၁		၄
ဩဂုတ်				၄	၃	၃	၁		၁	၁	၉		၂၂
စက်တင်ဘာ				၇	၂	၉	၁			၃	၄	၂	၃၇
အောက်တိုဘာ							၁			၁	၁၆		၂၀
နိုဝင်ဘာ											၂၂		၂၂
စုစုပေါင်း	၂၉	၂	၁၈	၃၅	၅	၂၉	၆	၇	၂	၅	၁၁၃	၂	၂၅၃

Photo by PWO

Copyright 2014 Network for Human Rights Documentation - Burma
All rights reserved